

FILOSOFISK SUPPLEMENT

11. ÅRGANG 3/2015

Filosofisk supplement er et studentdrevet fagtidsskrift ved Program for filosofi ved Universitetet i Oslo.

Filosofisk supplement gis ut med støtte fra Kulturstyret ved Studentsamskipnaden i Oslo, Norsk kulturråd, IFIKK og Program for filosofi ved Universitetet i Oslo.

Trykket hos PartnerMedia, Lysaker

Opplag: 500

ISSN: 0809-8222
Org. nr.: 988 784 346

Filosofisk supplement
c/o IFIKK
Postboks 1020 Blindern
0315 OSLO

redaksjon@filosofisksupplement.no
Manus og artikkelforslag mottas per e-post.

Årsabonnement kr. 180 (4 utgaver)
www.filosofisksupplement.no

TIDSSKRIFT
FORENINGEN
www.tidsskriftforeningen.no

REDAKSJON

Redaktører: Sigurd Nøstberg Hovd & Hans Robin Solberg

Layout: Jonas Vårum Olafsen

Økonomi: Ludvig Fæhn Fuglestedt

Øvige redaksjonsmedl.: Conrad Bakka
Dag August Schmedling
Dramer
Sivert Thomas Ellingsen
Carl Wegner Korsnes
Åshild Mikalsen
Eivor Mæland
Maria Seim
Mattias Da Silva

Omslag: Mats A. Larsen

ONTOLOGI

Den klassiske definisjonen av ontologi har vi fra Aristoteles, som definerer ontologi som studiet av, eller læren om, det værende som værende. I ontologien er vi med andre ord opptatt av å klargjøre hva vi oppfatter som de mest generelle og fundamentale trekkene ved det værende. Ontologien oppfattes gjerne som metafysikkens hjørnestein. Samtidig oppdager mange av oss at våre ontologiske intuisjoner henger tett sammen med intuisjoner innenfor andre filosofiske disipliner, som epistemologi, språkfilosofi, bevissthetsfilosofi og kosmologi. Spørsmålet om et fenomens ontologiske status opptar også flere enn bare metafysikere. Språkfilosofer diskuterer om det finnes mening uavhengig av oss, moralfilosofier undrer om ting faktisk har moralske egenskaper, og i matematikkens filosofi erklærer platonisten at matematiske objekter eksisterer.

Dette nummeret inneholder fire flotte artikler som alle belyser forskjellige måter ontologiske spørsmål angår oss som filosofer. I «Matematisk intuisjon og dets behov for ontologisk avklaring», argumenterer Carl Wegner Korsnes at for å forstå hvordan man kan anvende intuisjon som kilde til matematisk kunnskap trenger man også å forklare den ontologiske statusen til det vi får kunnskap om, nemlig matematiske entiteter. Korsnes gir oss en gjennomgang og kritikk av L. E. J. Brouwers intuisjonisme og K. Gödels platonisme, samt et argument for at en «ontologisk dreining» kan gjøre bruk av intuisjonsbegrepet mer forsvarlig.

Når vi velger å forstå et fenomen fra et gitt ontologisk rammeverk kan det ha dyptgripende konsekvenser. Dette belyser Ane Engelstad i artikkelen «Does a different account of personhood emerge from Bergson's rejection of substance ontology?». På bakgrunn av H. Bergsons avvísning av substansontologiske rammeverk, utforsker hun de mulige implikasjonene en slik avvísning kan ha for vår forståelse av det å være en aktør, og forholdet mellom god gammeldags metafysikk og politisk filosofi.

I «Subject and Object, Inner and Outer: Phenomenology's Overcoming of the Epistemological Picture» sammenligner og kontrasterer Erlend W. F. Owesen Husserl, Heidegger og Merleau Pontys fenomenologiske begrepsapparat for å vise hvordan deres ulike tilnærminger kan gi økt forståelse for fenomenologiens grunnlag. Owesens mål er å vise hvordan fenomenologi, som filosofisk retning, overkommer det epistemologiske bildet. Menneskets persepsjon av verden fremstilles

gjærne ved et skille mellom innside og utside, der vi bare kan ha tilgang på en verden *utenfor* gjennom en form for *innside* – en distinksjon som blir fullstendig meningsløs, argumenterer Owesen, sett fra et fenomenologisk perspektiv. I Francesca Astesanis «The positive role of reason and physico-theology in the Transcendental Dialectic» får vi mulighet til å ta i nærmere øyesyn de meta-metafysiske, og epistemologiske spørsmålene tradisjonelle ontologiske problemstillinger ubønnhørlig vekker i oss. I en eksegetisk fremstilling av Kants gjennomgang av det tradisjonelle teleologiske gudsbevis i *Kritikk av den Rene Fornuft*, gir Astesani oss en utførlig redegjørelse av Kants syn på den mulige positive rollen den mer spekulative og filosofiske siden av vår fornøft kan spille. Den siden av vår fornøft som strekker seg etter svar på spørsmål som overskrider grensene satt av vår endelige sanselige natur, som fornøften følgelig umulig kan besvare, men som den likevel ikke kan unngå å stille.

Som vanlig har vi også med et knippe andre spennende tekster. I slutten av mai i år gikk filosofi-festivalen *På kanten* av stabelen i Kragerø. Denne gangen med «bevissthet» som overordnet tema for festivalen. Herfra sender Conrad Bakka og Sivert Ellingsen oss nå en reportasje. I anledning dette besøket fikk de også muligheten til å intervju Atle Ottosen Søvik, teolog og professor ved Menighetsfakultetet. Intervjuet omhandler Søviks syn på temaer som fri vilje og bevissthetsfilosofi.

Svein Inge Melander har oversatt en tale om teori holdt av den østerrikske fysikeren Ludwig Boltzmann i 1890, og som senere ble utgitt som en del av hans *Populære Skrifter* (1905). Talen tar tak i mange vitenskapsfilosofiske problemer rundt teoriens rolle og er så vidt oss bekjent aldri blitt oversatt til norsk før. Hans Robin Solberg har skrevet en innledning som forteller oss mer om Boltzmanns liv og filosofiske virke. Det faste *Utdrag fra den Leksikrøptiske Encyklopedi* omhandler denne gangen såkalt ontologisk nihilisme, synet at ingenting faktisk, eller muligens, finnes. Hvorvidt bladet du nå holder i hånden faktisk finnes vil ikke redaksjonen ta stilling til, men det som er sikkert er at, om leseren vil ta sjansen, kan vi også denne gangen by på mye interessant lesestoff.

God lesning!

Sigurd Nøstberg Hovd &
Hans Robin Solberg
redaktører